

Täysistunto

Keskiviikko 27.9.2017 klo 14.00—19.02

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 127/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

16.15 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me käsittelemme nyt vuoden toista lisätalousarviota, ja sitä käsitellään paljon paremmissa tunnelmissa kuin näitä edellisiä, joita tässä on tehty. VM:n ennusteen mukaan talouskasvu yltää tänä vuonna 2,9 prosenttiin, ja tämä talouskasvu, joka on, voisi sanoa, väkevää ja laaja-alaista, näkyy nyt siinä, että me korotamme tulojen kokonaisarviota noin miljardilla, hieman yli, ja tämä tarkoittaa taas sitä, että lainanottotarve vähenee tällä noin miljardilla, mikä on aivan erinomainen uutinen. Sieltä taustalta löytyy verotuloarvion korotus 1,35 miljardiin, sieltä sisältä taas löytyvät suurimmat erät: yhteisöveroarvion korotus 810 miljoonaa euroa ja perintö- ja lahjavero 200 miljoonaa euroa. Lisäksi arvonlisäveroarviota korotetaan 158 miljoonalla eurolla ja autoveron kertymää 32:lla. Nämä ovat erinomaisia uutisia tietysti siitä näkökulmasta, että tämä kertoo toisaalta siitä kasvusta mutta toisaalta siitä, että velanoton tarve vähenee. Miljardi vähemmän velkaa on valtava summa, kun ajatellaan niinpäin, mitä sillä miljardilla tulevaisuudessa voidaan tehdä suomalaisten ihmisten palveluiden eteen.

Mutta, arvoisa puhemies, ehkä isoin yksittäinen asia tässä lisätalousarviossa on veteraanien määrärahatason korotus ja turvaaminen. Uskon, että tässä salissa meillä on hyvin vankka yksimielisyys siitä, että tämän maan itsenäisyyden puolesta taistelleet veteraanit ansaitsevat arvokkaan ja hyvän hoidon elämän viimeisinä vuosina ja heille taataan se. Eduskunta teki juhlapäätöksensä, ja päätimme yhdessä lisätä veteraanien kotihoidon palveluihin 20 miljoonaa euroa vuodelle 2017. Alkuperäisen talousarvion mukaan veteraanien kuntoutus- ja avopalvelujen määrärahat olivat yhteensä 41 miljoonaa euroa tälle vuodelle, mutta kun eduskunta viisaudessaan teki tämän päätöksen, se edellytti, että hallitus seuraa veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin osoitettujen määrärahojen riittävyyttä, palvelujen toimivuutta ja että hallitus ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin. Valtionkonttorin selvityksen perusteella on käynyt ilmi, että tälle vuodelle budjetoidut määrärahat eivät tule riittämään kaikille palvelutarpeessa oleville veteraaneille, ja siksi lisätalousarviossa esitetään 11,6 miljoonaa euroa lisämäärärahaa veteraanien kuntoutukseen ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

kotiin vietäviin palveluihin siten, että rahasta noin 3 miljoonaa euroa kohdennetaan rintamaveteraanien kuntoutukseen ja noin 8,5 miljoonaa euroa veteraanien kotona asumista tukeviin palveluihin.

Arvoisa puhemies! Maksamme tässä kunniavelkaa. Mielestäni tämä on erinomaisen tärkeä asia, ja olen ylpeä siitä, että eduskunta on yhdessä tämän juhlapäätöksen tehnyt, ja totean, että hallitus toteuttaa tässä eduskunnan sille antamaa tehtävää huolehtien siitä, että nämä rahat riittävät siihen tärkeimpään eli veteraanien kotiin vietävien palveluiden toteuttamiseen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mikäli valtiovarainministerin puhe antaa aihetta pieneen debattiin, siihen on nyt tilaisuus. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.19 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että verotuloarviot nousevat ylöspäin, ja se vaikuttaa tietenkin velanottoon. Toivottavasti hallitus miettii myös näitten rahojen osittaista käyttämistä eriarvoisuuden torjumiseen.

On myös hienoa, että valtioneuvosto satsaa veteraanien kotipalveluihin. Pikkuisen huolta herättää se, että onkohan tämän juhluvuoden jälkeen karu arki tulossa, koska ensi vuoden talousarviossa hallitus vähentää veteraanien kokonaisuudesta 42 miljoonaa. Loppuukohan tämä juhluvuosi sitten siihen, että alkaa karu arki ja veteraanien kokonaisrahoitus heikkenee 42 miljoonaa euroa? Tähän pyytäisin kommenttia ministeriltä.

16.20 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällaista näin myönteistä lisätalousarviota ei ole tainnut olla aikoihin. Verotulojen arvioidaan kasvavan lisää nyt yli miljardin, ja vastaavasti nettovelanottoa voidaan suurin piirtein samalla summalla pienentää. Talouskasvun hedelmät näkyvät yhteisöveron vahvana kasvuna. Saattaa olla, että tuo kasvu tänä vuonna jopa ylittää 3 prosenttia ja nämä yhteisöveroarviot vieläkin tästä nousevat.

Kaiken kaikkiaan tämä budjetti on loistava uutinen pitkään taantumassa kituuttaneelle Suomelle ja meille kaikille. Monet verotulot ovat kasvussa. Yhteisöveron lisäksi arvonlisäveron, varainsiirtoveron ja autoveron tuottoarviota tässä lisätalousarviossa nostetaan. Erittain tärkeää on tietysti tämä rintamaveteraanien kuntoutukseen ja kotipalveluihin lisättävä [Puhemies koputtaa] 11,6 miljoonaa euroa.

16.21 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Isäni, joka oli viisi vuotta sodassa ja kuoli pari vuotta sitten, katkeroitui — ei sodasta vaan siitä, että hän kuuli televisiossa erään merkittävän turkulaisen poliitikon, joka ei ollut Orpo, toteavan, että miksi menitte sinne. Tänään voimme viettää sen takia, miksi sinne mentiin, 100-vuotispäivää. Haluan kiittää toista turkulaispoliitikkoa siitä, että olette valmistellut asian oikeaan suuntaan.

16.22 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen lisätalousarviossa todetaan, että valtiontalous kasvaa ripeässä tahdissa ja tämä heijastuu myös verotuloihin. Tämä on hyvä asia. Samaan aikaan hallitus kuitenkin esittää budjetissaan uusia leikkauksia pienituloisille, esimerkkinä yleiseen asumistukeen kohdistuvat 30 miljoonan euron leikkaukset, jotka osuvat juuri kaikista pienempituloisiin. Arvoisa ministeri,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

aiotteko edelleen pitää kiinni muun muassa asumistuen uusista leikkauksista, vaikka taloustilanne soisi uudenlaisen vaihtoehdon?

16.22 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi 100 vuotta itseenäisenä — se on hieno, upea asia, jota on syytäkin juhlistaa. Sotiemme veteraanien uhraukset tiedostetaan varmasti. Minkälainen maa meillä olisi ilman heidän panostaan? Tiedämme kaikki, ettei ainakaan parempi. Se on erittäin hienoa, että kotiin vietäviin palveluihin ja kuntoutukseen tulee lisärahoitusta. Mutta todellisuus on se, että eilen, kun veteraanijärjestöt kävivät taas kerran — he tulevat joka vuosi — he sanoivat, että nämä rahat, mitkä nyt luvataan, eivät vielä riitä riittäviin palveluihin. Nyt on lakiesitys tuolla odottamassa. Toivonkin, että edustajat runsaslukuisesti siihen allekirjoittavat nimensä, jotta poistetaan haitta-asteprosentit, jotka estävät sen, että jokainen saisi kaikki palvelut, mitä tarvitsee. [Puhemies koputtaa] Kysynkin: miten ministeri on ajatellut, jos tämä haittaprosentti poistetaan sotavammalaista?

16.24 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että vihdoinkin talouden käänne on tapahtunut. Kuten huomaamme tästä lisätalousarvioesityksestä, lähes miljardilla pystytään verotulokertymää korottamaan [Kokoomuksen ryhmästä: Yli!] — yli, yli miljardilla pystytään verotulokertymää korottamaan — millä on erittäin suuria vaikutuksia siihen, miten esimerkiksi maan velkaantuminen pystytään taittamaan. Se, että ensi vuodelle otetaan 2,5 miljardia euroa vähemmän velkaa kuin kuluvalla vuodelle, kertoo siitä, että kaikki ne monet vaikeat toimenpiteet ovat auttaneet siihen, että työllisyys on lähtenyt nousuun ja samalla pystytään velkaantumistakin taittamaan.

Kuinka, arvoisa ministeri, arvioitte tuota loppuvuoden verokertymää sitten, kun tiedetään, että työllisyys kuitenkin on lähtenyt kasvuun ja meillä on työttömiä työnhakijoita [Puhemies koputtaa] yli 50 000 vähemmän ja pitkäaikaistyöttömiä yli 20 000 vähemmän ja nuorisotyöttömyyskin on kääntynyt laskuun? Todennäköisesti me pääsemme myös seuraavissa lisätalousarvioissa tekemään verotulokertymän osalta muutoksia parempaan.

16.25 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Talouden hyvä kasvuvauhti ei johdu, kuten tiedämme, yksinomaan nykyisestä hallituksesta, mutta kyllä hallituksen politiikalla on ollut oma talouden tilannetta vakauttava ja kasvua tukeva merkityksensä. Me näemme, että se työn linja, jota kokoomus on vaatinut ja jota hallitus on noudattanut — eli työntekoa ja yrittäjyyttä tuetaan muun muassa verotuksen keinoin — toimii ja verotulot kasvavat. Siis verotulot kasvavat, vaikka on tehty veronkevennyksiä, kun talouskasvu tuo lisää työtä ja sitä kautta lisää verotuloja. Näin ollen on hyvä, että myös ensi vuonna palkansaajien — tavallisten työssäkävien, ahkerien, keskituloisten palkansaajien — verotusta kevennetään ja kompensoidaan maksujen kautta syntyvä kiristys. Tätä kautta, edustaja Rinne, tätä kautta kun saamme työllisyyttä eteenpäin, saamme myös tuloja eriarvoisuuden [Puhemies koputtaa] torjumiseen.

16.26 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että verotulot ovat kasvaneet ja talous menee ennustettua paremmin. Nyt on nähtävissä, että opiskelijat ovat ihmisryhmänä se, jolta nyt viime vuosina on leikattu kaikista eniten ja jonka toimeentulo on euromääräisesti eniten heikentynyt. Kuitenkin nyt on annettu uusi asu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

mistuen leikkausesitys, jossa ollaan tekemässä asumistukeen lisäleikkauksia, jotka kohdittaisivat erityisesti, ja mielestäni myöskin aika absurdisti, kimppa-asujiin, joita ovat usein nimenomaan nuoret ja opiskelijat.

On myös kyseenalaista, koituuko tästä lopulta edes valtiontalouteen säästöjä, jos nuoret ja opiskelijat vaihtavat kimppa-asumisensa yksioihin ja sitä kautta sitten myös yksioiden kysyntä lisääntyy, vuokrankorotuspaineet entisestään nousevat ja yleisen asumistuen tarve lisääntyy. Eli kun taloustilanne on nyt näin hyvä, eikö näitä lisäleikkauksia opiskelijoiden asumistukeen voitaisi perua?

16.27 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisessa lisätalousarviossa on erityisen tärkeää nimenomaan tämä juhlavuoden päätös, että veteraanien kuntoutukseen annetaan lisämääräraha. Etenkin kun heidän määränsä laskee nyt merkittävästi korkean iän vuoksi, on ymmärrettävää, että näitä muita määrärahoja tarvitaan vähemmän, mutta heihin, jotka ovat jäljellä ja ovat pitkään ikään päässeet, satsataan nyt ja se kunniavelka maksetaan, mikä meillä heille on.

Mutta, arvoisa puhemies, tästä yleisestä asumistuesta ja näistä asumistukimenoista: Haluaisin muistuttaa edelleen erityisesti opiskelijoitten kohdalla siitä, että kun tehtiin hyvä päätös siitä, että opiskelijat siirtyvät yleisen asumistuen piiriin, niin nimenomaan pienituloisilla opiskelijoilla — näyttää siltä, että suurimmalla osalla opiskelijoista — heidän käteenjäävä rahansa, tilille tuleva raha opintojen aikana ja tuki valtiolta, on isompi kuin aiemmin, myös erityisesti tähän asumistukeen liittyen. Vaikka tämmöinen toimenpide nyt tässä yhteydessä tehdään, niin opiskelijat tulevat saamaan enemmän tukea — [Puhemies koputtaa] nimenomaan pienituloiset — kuin aiemmin viime keväänä he ovat saaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä vaiheessa vastauspuheenvuoron ministeri Orpolle, josko hänellä olisi jotain sanottavaa. Jatketaan vielä debattia hetken verran, ei kovin pitkään, kovin monta vastauspuheenvuoroa enää ei ole listoilla.

16.29 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin on hyvä, että eduskunta niin voimakkaasti yhtyy tähän veteraanien kuntoutuksen lisämäärärahaan. Tämä on asia, joka pitää hoitaa.

Edustaja Rinne kysyi näistä jatkovuosista. Mielestäni juhlapäätöksen henki on se ja eduskunnan tahto on se, että nämä asiat hoidetaan myöskin tulevana vuosina. Tiedetään se, että sotiemme veteraanien ja meidän sankariemme määrä vähenee aika dramaattista vauhtia tällä hetkellä. Siksi tämä budjetoitu määrä laskennallisesti laskee. Mutta mielestäni sekä hallituksen että eduskunnan tulee tästä eteenpäin vuosittain arvioida se todellinen tarve, että se henki, joka jo 100-vuotisjuhlapäätöksessä on, toteutuu. Minusta tämä on se henki, mikä tässä talossa on vallinnut.

Sitten edelleen haluan muistuttaa siitä, että vaikka talous kasvaa todella ripeästi, mistä olen äärettömän iloinen, edelleen ensi vuoden budjetti rakennetaan 3 miljardin lainanotolle. Tämän vuoden lainanottoarviota pystyttiin nyt laskemaan miljardilla, mutta se on edelleen 4,4 miljardia. Aivan huikeita summia, kun ottaa huomioon, että meidän lapsemme niitä sitten maksavat takaisin. Siksi ei valitettavasti nyt ole aika säästöjen perumiselle. Jos me alamme perumaan säästöjä, niin silloin me irrotamme siitä tiukasta ja vastuullisesta finanssipolitiikan linjasta, jolla me olemme päässeet siihen tilanteeseen, että lainanotto vähenee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Se ei johdu pelkästään talouskasvusta vaan myöskin siitä, että julkisia menoja on pyritty hillitsemään.

Asumistukimuutoksissa, joihin edustaja Yanar viittasi, on tarkoituksena nimenomaan se, että asumistukijärjestelmään tehtävät muutokset myöskin hillitsisivät asumistukimenojen huikaa kasvua, jonka me olemme nähneet viimeisten vuosien aikana — asumistukimenot 2 miljardia. Samaan aikaan, kun hallitus teki tämän rakenteellisen päätöksen tähän asumistukijärjestelmään, päätettiin siitä, että kaikkein pienituloisimmille tämä kompensoidaan muuta tietä. Mielestäni tästä on pidetty ja pitää pitää kiinni. Opiskelijoiden osalta huomionarvoista on se, että kun opiskelijat siirtyivät opiskelijoiden asumistukijärjestelmästä yleisen asumistukijärjestelmän piiriin, niin tämä päätös tehtiin sillä ajatuksella, että se on kustannusneutraali. Muistikuvani mukaan se kuitenkin kasvatti menoja 50 miljoonalla eurolla, ja näen, että se on koitunut kuitenkin opiskelijoiden parhaaksi. Se on ollut opiskelijoiden ja heidän järjestöjensä mielestä erittäin hyvä päätös.

Mutta ehkä loppuyhteenvetona: meidän pitää pitää kiinni [Puhemies koputtaa] tiukasta finanssipolitiikan linjasta, pitää pitää kiinni tiukoista säästöistäkin, mutta kun liikkumavaraa on, pitää hakea sille ne kaikkein vaikuttavimmat kohteet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tarvittaessa vielä myönnän pari kolme vastauspuheenvuoroa, jos aihetta niihin. Huomaan, että paikalla olijoilla on täällä varsinainen puheenvuoro pyydettyä kutakuinkin kaikilla. Myönnän vielä vastauspuheenvuorot. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat välttämättä käyttää tässä yhteydessä vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.32 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä toinen lisätalousarvio osoittaa sen, että hallituksen työlinja puree. Tuskinpa enää edustaja Rinnekään haluaa täyskäännöstä, kun verotuloarvioita voidaan nostaa miljardilla eurolla ja velkaantumisen tarve vähenee noin miljardilla eurolla. Muistutan kuitenkin ministeri Orpoa siitä, että vuoden lopussa valtionvelka on 107 miljardia. Se on kallis lasku lapsillemme.

Kokoomuksen eduskuntaryhmälle on tärkeää, että on tapahtunut käänne taloudessa mutta myöskin käänne siinä, että valtiovarainministeri vahvasti kuuntelee eduskunnan toiveita. Lausumamme on kuultu. On loistavaa, että veteraanien kuntoutukseen tulee rahaa 11,6 miljoonaa, ja on erityisen tärkeää, kun veteraanit ikääntyvät, että tämä tulee kotiin vietäviin palveluihin. Kiitos siitä. Me seuraamme tätä tarkkaan valtiovarainvaliokunnassa, ja on tärkeää arvioida, että jokainen veteraani saa ne palvelut, jotka ansaitsee. Kiitos heille, ilman veteraaneja emme juhlisi 100-vuotiaista Suomea. [Eduskunnasta: Näin se on!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä havaitsen pyydetyn puheenvuoron edustaja Yanarilla.

16.33 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toki velan lyhentäminen on tärkeä asia, mutta eriarvoistumisen torjuntaa ei saa unohtaa. Ja kuten äsken toin esille, nämä hallituksen esittämät yleisen asumistuen uudet leikkaukset osuvat kipeimmin pienituloisiin ja itse asiassa osa-asunnon normin kautta erityisesti soluasunnoissa asuviin opiskelijoihin eli siihen porukkaan, jonka perustoimeentulosta on jo leikattu isosti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Juvonen ja Heinonen, ja sen jälkeen siirrytään puhujalistaan.

16.34 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä lisätalousarvion yleisperusteluissa kerrotaan, että yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu työllisyyden kohenemisen tukemana. Kysyisin teiltä, hyvä ministeri, hieman tästä kikyistä. Yksi sen tausta-ajatushan oli, että se luo työpaikkoja. Onko minkäänlaista käsitystä siitä, millä tavalla työpaikkoja on syntynyt, ja oikeastaan myös siitä, millä tavalla sitä 24 tunnin ylimääräistä työaikaa sitten siellä työpaikoilla käytetään?

Kiitos siitä, että muistatte sotaveteraaneja, rintamaveteraaneja. Se on erittäin tärkeä asia. Kaiken rahan, mitä heille kohdennetaan, he ovat ansainneet. Nyt huolena kuitenkin on se, että välttämättä, vaikka tätä rahaakin on annettu, palvelut eivät mene perille. Eli nyt olen saanut esimerkiksi itse viestiä siitä, että palveluja ei ole kuitenkaan antaa. Olisi toivottavaa, että rahaa riittää koko loppuvuodeksi ja sitä viestiä viedään myös sinne kuntiin ja kaupunkeihin, että niitä palveluja tulisi ja henkilöitä, jotka niitä palveluja tuottavat, olisi tarpeeksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jotta kaikki saavat vastauspuheenvuoron, niin vielä edustajat Heinonen ja Jarva, ja sitten poikki.

16.35 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän veteraanitilanteeseen. Tässä on selkeä muutos aiempaan tapaan, millä tavalla budjettia on tehty. Jos nyt katsoo tämän vuoden tapaa, niin tässä nimenomaan tehdään nyt niin, että kun näyttää siltä, että raha ei riitä, niin sitä eduskunnan valtiovarainvaliokunnan pönten ja eduskunnan hyväksymän budjettilauseuman mukaisesti lisätään. Näin on yhdessä sovittu, että jos raha ei riitä, sitä automaattisesti lisätään. Ja näin valtiovarainministeri Orpo tällä hetkellä toimii. Miten hän toimii ensi vuoden budjetin osalta? Hän toimii eri tavalla kuin edeltäjänsä. Hänen aikanaan ei leikata vaan tuodaan tismalleen se summa, mitä sosiaali- ja terveysministeriö esittää. Eli on kunnioitettu sitä laskelmaa, minkä he ovat asiantuntijoina tehneet riittävästä tasosta. Jos se ei riitä ensi vuonna, niin silloin jälleen kunnioitetaan tätä eduskunnan juhlapäätöstä ja lisätään rahoja niin, että joka ainoa [Puhemies koputtaa] veteraani ja hänen puolisonsa saavat nämä palvelut.

16.36 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän asumistukeen. On tosiaan hyvä huomioda se, että aikaisemmin opiskelijat ovat saaneet osana opintotukea tätä asumislisää ja se summa on ollut noin 200 euroa, mitä maksimissaan voi saada, ja nythän tosiaan esimerkiksi Helsingissäkin näköjään maksimituki, mitä voi saada nyt osa-asunnon puitteissa eli näissä kimppekämpissä, näyttää olevan 324 euroa jatkossa, Vantaalla 315 euroa. Eli opiskelijathan saavat todellakin... Asumiskustannuksethan ovat olleet se suurin menoerä opiskelijoille, niin että hyvää tässä muutoksessa, tässä kokonaisjärjestelmän muutoksessa, on nimenomaan se, että opiskelijat saavat asumiseen tukea jatkossa enemmän verrattuna aikaisempaan. Tämän muutoksen jälkeen, mikä nyt tehdään, ei toki niin paljon tule sitä tukea, mutta kokonaisuudessaan opiskelijoitten käteenjäävä raha tulee lisääntymään nyt jatkossa, elokuusta lähtien, ja nyt sitten tässä asumistukijärjestelmässä pienituloiset opiskelijat nimenomaan voittavat ja heidän tililleen jää enemmän rahaa [Puhemies koputtaa] jatkossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministeri, minuutti, paikan päältä.

16.38 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, sehän on ollut haaste näissä veteraanien palveluiden heille asti viemisessä, että heitä ei ole kaikkia löydetty, ei ole pystytty niitä tarjoamaan. Tässä kuntia on erityisesti viimeisinä vuosina kannustettu — ja erityisesti nyt kannustetaan — tekemään kaikkensa, jotta nämä sotiemme veteraanit todella saavat nämä palvelut. Ja koska heitä on löydetty ja saatu niiden palveluiden piiriin, joihin he ovat todellakin oikeutettuja, niin siksi tämä määräraahatarve kasvaa ja siihen on vastattu tällä lisätalousarviolla.

Sitten tähän toiseen asiaa, kikyyn, lyhyesti. Varmaan aikanaan sitten saadaan tarkempia laskelmia tutkijoilta siitä, mikä on ollut kikyn vaikutus työpaikkojen määrän lisääntymiseen, mutta pidän aivan selvänä sitä, että kiky on aidosti parantanut meidän vientimme kilpailukykyä, ja kun meidän vienti lähti laaja-alaisesti ja vahvasti liikkeelle loppuvuodesta 2016, niin siinä on varmasti osaltaan selittävänä tekijänä [Puhemies koputtaa] se, että kilpailukyky oli parantunut.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan.

16.39 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, kiitos tästä vastauksesta. Vastasitte liittyen kikyyn, josta kysyinkin.

Todellisuudessa se viesti, mitä kuitenkin meille päättäjille tulee jatkuvasti, on se, että se yksityistalouden käytettävissä oleva raha ei kuitenkaan välttämättä ole lisääntynyt. Se ei tunnu ehkä siellä kukkarossa, että olisi rahaa kuluttamiseen. Ja sen takia vain — kun tässä esittelytekstissä mainitaan, että kulutuksen kasvu jatkuu ja työllisyyden koheneminenkin lisääntyy — herää niitä kysymyksiä, onko työpaikkoja todellakin syntynyt, millä tavalla niitä tilastoidaan, millä tavalla mittaroidaan, kuinka paljon esimerkiksi on työvoimapolitiisissa koulutuksissa ihmisiä, ja miten se sitten siellä näkyy, onko työtä vai ei.

Veteraanien tilanne on todella huolestuttava tällä hetkellä. Minä mietin sitä, eikö jokainen — täällä edustaja Lehti kertoi omasta isästään, joka oli sodassa — sodan kokenut ole jollakin tavalla veteraani, on se sitten vaikka se pieni poika, pieni tyttö, joka on sodan pommitukset kokenut. Mielestäni myös heitä tulisi huomioida tulevaisuudessa entistään enemmän, niin että myös heille ohjataan ja annetaan palveluja, tavallaan ovi on auki, koska sodan traumat ja ajatukset kyllä seuraavat ihan loppuelämään saakka. Meidän kaikkien tulee pitää huolta myös kuntapäättäjistä, että viemme viestiä sinne kuntiin, kaupunkeihin siitä, että niitä palveluja oikeasti viedään perille, sinne kotiin, ja että on resursseja niille, jotka palveluja vievät: siellä palkataan työntekijöitä, siellä palkataan kuntoutushenkilöstöä ja kotiapustajia, jotta tämä hyvä menee sinne, minne se on tarkoitettu. Suomi täyttää 100 vuotta, ja todellakaan emme olisi tässä, jos eivät nuoret miehet silloin olisi uhranneet elämänsä sen eteen, että meillä on vapaa ja hyvä maa.

16.41 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Talous kasvaa. Tuorein ennuste on tuo 2,9 prosenttia, ja Palkansaajien tutkimuslaitos itse asiassa ennusti jopa niinkin kovaa kasvua kuin 3,6 prosenttia tälle vuodelle. Ensimmäistä kertaa seitsemään vuoteen tämä kasvu on nyt laaja-alaista, ja se näkyy myös työllisyyden paranemisena, ja viennin kasvuedellytykset myös ovat paranemassa. Tässä esityksessä tuloarviota korotetaan yli miljardilla, ja se tietysti tarkoittaa myös sitä, että lainanotto vähenee yli miljardilla tämän vuoden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

osalta. Nämä ovat hyviä viestejä ja myös se, että kuluttajien suhtautuminen, myönteisesti kehittynyt taloustilanne näkyy siinä, että arvonlisäverotuotot kasvavat, autoveron tuotot kasvavat, eli ihmiset kuluttavat ja luottavat omankin talouden myönteiseen kehitykseen.

Mitä tulee veteraanien kuntoutukseen, tuossa debatissa jo siitä lyhyesti totesin. Tässä lisätään nyt tuo 11,6 miljoonaa, jolla varmistetaan, että jokainen veteraani pääsee heille tarjotujen palveluiden piiriin. Budjettilausuma on tehty niin, että hallitukset jatkossa toimivat samalla lailla kuin nyt tässä lisätalousarviossa, että rahamäärää nostetaan tarpeen mukaan, ja se on oikein.

Edustaja Elomaa, teidän lakialoitteenne on hyvä. Itse olen nostanut samaa asiaa esille, ja tämä hallitushan muutti nyt siitä 15:stä 10 prosenttiin tämän haitta-asteen. Olen teidän kanssanne täysin samaa mieltä, että nyt ei enää tarvitsisi haitta-asteita katsoa vaan jokainen kunniakansalainen olisi samalla viivalla. Toivotaan, että saamme siitä seuraavan yhteisen juhlapäätöksen, että enää haitta-asteita ei veteraanien ja sotainvalidien kohdalla jouduta katsomaan vaan luvataan jokaiselle heidän tarvitsemansa palvelut loppuelämän ajan.

16.43 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Kuten jo vastauspuheenvuorossani totesin, niin tämä lisäbudjetti kertoo hallituksen talouspolitiikan onnistumisesta. Valtiovarainministeri Orpon johdolla on tehty talouspolitiikkaa, jossa on yhtäältä tehty välttämättömiä menoleikkauksia mutta toisaalta haluttu kannustaa työntekeä ja yrittäjyyttä veroratkaisuilla. Nyt tänä vuonna tulee verotuloja miljardi enemmän kuin mitä aikaisemmin on arvioitu. Hallituksen talouspolitiikka tuottaa tulosta. Itse asiassa uskallan väittää, että jos tämän politiikan sijaan olisi tehty vihreiden ja muun vasemmiston politiikkaa, jossa kavahdetaan menosäästöjä mutta ei kavahdeta veronkiristyksiä, niin talouspolitiikan tulokset eivät olisi ollenkaan näin myönteisiä. Siis samalla kun myönnän mielestäni aiheellisesti, että ei hallitus voi kaikkea talouskasvua ottaa piikkiinsä — totta kai ympäröivä maailma ja Eurooppa siihen vaikuttaa — samalla väitän, että sillä linjalla, että menoja ei uskalleta leikata mutta veroja kyllä korotetaan, ei olisi päästy tähän tilanteeseen.

Nyt täällä salissa halutaan perua tehtyjä säästöjä. Täällä on puhuttu opiskelijoista, täällä on puhuttu asumistuesta. Mitä asumistukeen tulee, [Hanna Sarkkinen: Uusia säästöjä!] niin noin 2 miljardia maksamme asumistukea vuositasolla. Tästä hyötyvät ennen kaikkea erilaiset asuntosijoittajat. Katsokaa Kojamoa, katsokaa Saton bisnestä, miten hyvää ja kannattavaa se on. Minä itse olisin valmis paljon tuntuvampiin säästöihin asumistuessa ja sitä kautta valtion menojen pienentämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vastauspuheenvuorot edustajille Marin ja Sarkkinen, vaikka tilanne onkin vähän erikoinen, koska jäljellä on vain yksi pyydetty listapuheenvuoro. Tämän kerran näin.

16.45 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiczin puheenvuoroon on pakko kommentoida, että itse asiassa meillä on jonkin verran tutkimusta siitä, että asumistuet eivät niinkään korota vuokria vaan vuokrien korottamiseen on aivan muita syitä. Päinvastoin asumistukien leikkaus nimenomaan heikentää niiden ihmisten asemaa, jotka asumistukia tällä hetkellä saavat, eli voidaan puhua siitä, että kun yleistä asumistukea nyt hallituksen toimesta jälleen heikennetään, niin tämä tulee näkymään näiden ihmisten ahdingon syventymisenä. Sen takia me olemmekin jatkuvasti esittäneet politiikan kurssin muutosta niin, että kaikista heikoimmassa ja vaikeimmassa asemassa ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

vien ihmisten tilannetta pyrittäisiin helpottamaan, näitä orastavia talouskasvun eväitä pyrittäisiin jakamaan tasaisemmin ja nyt alettaisiin vihdoinkin tekemään sellaista politiikkaa, joka oikeasti myös auttaisi pienituloisten ihmisten, [Puhemies koputtaa] esimerkiksi asumistukea saavien ihmisten asemaa.

16.46 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerrataanpas nyt faktat: Lausuntokierroksella oleva uusi esitys asuntotuen leikkaamisesta leikkaisi kimppa-asujien asumistukea sillä tavalla, että jatkossa kimppa-asujan asumistuki olisi 80 prosenttia yksinasujan tuesta. Tämä koskettaisi nimenomaan halvoissa ja hyvissä kimppakämpissä asuvia opiskelijoita ja pakottaisi ja ajaisi heitä siirtymään yksiömarkkinoille, mikä voisi nostaa entisestään yksiöiden kysyntää ja sitä kautta myös yksiöiden hintoja ja sitä kautta myös asumistukikustannuksia. Eli tämä leikkaus ei ainoastaan kohdistu erittäin epäoikeudenmukaisesti opiskelijoihin ja kimppa-asujiin, vaan se ei ole myöskään välttämättä taloudellisesti järkevää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan takaisin.

16.47 Eero Lehti kok: Arvoisa herra puhemies! Talous kiistämättä kasvaa, mutta syistä voidaan jo olla vähän epävarmempia.

Aikanaan, kun Suomen talous syöksyi, tapana oli tehdä devalvaatio. Nyt euro suhteessa dollariin: Dollarilla käydään paitsi Amerikan kauppa myös pitkälti Kiinan kauppa, itse asiassa melkein kokonaisuudessaan. Devalvoitumisesta on riippunut, mikä euron kurssi suhteessa dollariin on. Kuitenkin devalvoitumista on tapahtunut parin vuoden aikana vähintään 10 prosenttia, todennäköisesti lähempänä 20:tä prosenttia. Suomi oli kansainvälisen buumin joukossa viimeinen maa, joka siihen pääsi mukaan. He, jotka ovat liike-elämässä, tietävät, että tilauskirjat täyttyvät niissä paikoissa, niissä yrityksissä, niissä maissa, joissa on eniten kilpailukykyä suhteessa laatuun ja hintaan. Kun Suomi on tässä viimeisenä, se ei lupaa tulevaisuudelle kovin hyvää. Dollarin ja euron kurssilla on ollut tapana vaihdella. Se on pahimmillaan ollut 0,80 ja parhaimmillaan 1,60, riippuen kummalta puolelta sitä katsotaan, siis yhden suhde kahteen on jo ollut vaihteluväli. Ollaan oltu 1,04:ssä, nyt taidetaan olla 1,20:ssä, ja pitkän aikaa oltiin 1,40:ssä. Se, että Suomi on nyt päässyt siihen mukaan, tarkoittaa sitä, että olemme aika huojuvalla pohjalla ja emme voi vaikuttaa juuri lainkaan euron ja dollarin väliseen kurssiin. Omaan kilpailukykyymme olemme pyrkineet hallituksen toimenpiteillä yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa kyllä vaikuttamaan, mutta marginaalia se on suhteessa siihen, mikä on dollarin ja euron kurssi, mikä koskee tietysti koko euroaluetta, johonka Suomi vie. Suomi vie puolivalmisteita, laitteita, koneita, joita sitten jalostetaan muissa maissa pidemmälle ja viedään kohdemaahan.

Kun hallitusohjelmaa tehtiin, 110 000 uuden työpaikan luominen oli tietysti ihan oikeasuuntainen ratkaisu. Mutta eduskunnan salissa taitaa olla nähtävissä vain yksi henkilö, joka muistaa sellaisen ajan, kun Suomessa oli vain rakenteellista työttömyyttä, siis sellaista työttömyyttä, joka johtuu markkinoille tulevista opiskelijoista, jotka ovat valmistuneet, tai muusta työvoimasta, joka on päättänyt tulla työmarkkinoille ja jota Suomen kojoisessa maassa ja Suomen kaltaisessa maassa on työvoimasta ehkä 2, 3, 4 prosenttia korkeintaan. Sen jälkeen kun tämä 60—70-luvun taitteessa ollut tyypillinen tilanne alkoi muuttua, syntyi muutakin työttömyyttä, ja on syytä kysyä, mistä se johtui ja kenelle siitä kuuluvat ansiot tai kenelle se saavutuksena kuuluu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Tällä hetkellä näiden vanhojen laskukaavojen mukaan meillä on todennäköisesti noin 600 000 ihmistä ilman työtä, joista 80 000 voidaan katsoa tähän rakenteellisen työttömyyden joukkoon. Se on kansallinen epäonnistuminen, joka on erittäin rankka taakka tälle taloudelle, tälle elinkeinoelämälle, tälle kansalle, joka tässä maassa asuu. Käytännössä se tarkoittaa, että nämä ihmiset on tavalla tai toisella kuitenkin ruokittava, hoidettava ja heille on annettava asunto ja varmasti monta muutakin palvelua. Jos niistä ihmisistä, jotka nyt ovat työttöminä, saataisiin 400 000 ihmistä työhön, Suomen taloudellinen tilanne olisi ylijäämäinen. Me pystyisimme välittömästi lyhentämään tätä 100 miljardin lainaa ihan toisessa tahdissa kuin nämä spekulatiot tällä hetkellä ovat. Miksi tähän ei aseteta todella tällaista tavoitetta, että hyväksymme rakenteellisen työttömyyden mutta muuta emme?

Eilen julkistettiin eräs kirje, jossa Lasse Laatonen, työnantajapuolen merkittävä neuvottelija, esitteli, kuinka hyvä järjestelmä meillä on. Tätä kuitenkin ei käytetä missään muussa maassa sellaisena kuin se Suomessa on, ja en ole huomannut myöskään, että työntekijäjärjestöt olisivat ryhtyneet kovin merkittäviin ponnisteluihin viedä tätä muihin maihin. Meidän kilpailijamaissamme tätä on purettu. Saksa purki tämän parikymmentä vuotta sitten ja sai työmarkkinansa toimimaan, sai talouselämänsä toimimaan ja on talouselämässä merkittävä veturi ja varmasti merkittävin Euroopan veturi. Me hyväksymme tämän kuin voisimme pitää sitä saavutettuna etuna tai sellaisena, jolle ei voi mitään tehdä. Todellisuudessa työmarkkinoita ei ole. Työn antamisen kynnys on noussut ihan moninkertaiseksi viimeisen 40 vuoden aikana. Myös työntekijän kannalta on tietyissä tilanteissa suunnilleen sama, ottaako työtä vastaan, ja monessa tapauksessa hän saa saman verran etuisuuksia palkkana kuin hän saa muuten tulonsiirtoina, jolloin moni ihminen ajattelee, että miksi tekisin töitä.

Suomi on vakaviin ongelmiin joutunut, niiden puristukseen, eikä näytä olevan sellaista joukkoa eduskunnassa eikä hallituksessa, joka aidosti uskaltaisi ryhtyä tätä merkittävintä taakkaa, joka rasittaa Suomen kansaa, purkamaan. Tämä on paha epäkohta.

16.53 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Vielä veteraaniasiaa.

Tilanne on se, että vieläkin kunnat palauttavat osan kuntoutusrahoista, kun veteraaneja ei ole saatu kiinni. Siihen pitää panostaa ja hakea heidät tai viedä tämä tieto heille kotiin. Siihen henkilökuntaan pitää panostaa, joka tämän tekee. Koska rahoja palautetaan, niitä ei sitten myönnetä taas vastaavasti tarpeeksi. Se vaje on suuri, ja veteraanijärjestöt kaikki ovat sen esittäneet. Heidän keski-ikänsä on tällä hetkellä vajaat 93 vuotta. Se tarkoittaa sitä, että tämä haittaprosenttiaste on ihan turha jo niin iäkkäille ihmisille. Ei pitäisi olla mitään esteitä palvelujen saamiseen enää.

Aivan kuten edustaja Lehti tässä esitti, niin myös oma isäni oli sodassa, ja sen takia tämä asia on hyvin läheinen myös. Monen isoisä on ollut sodassa, niin että minä uskon, että varmaan jokainen ajattelee asioista positiivisesti, mutta se jotenkin vieläkin loukkaa, että 60-, 70-, 80-luvulla vielä sanottiin todella näille henkilöille, jotka siellä rintamalla olivat, että mitäs sinne menitte. Osa poliitikoistakin jopa on sanonut näin. Mutta ne asiat ovat muuttuneet ja he ovat ottaneet sanojaan takaisin, mikä on hyvä.

Kiitos myös edustaja Heinoselle positiivisesta suhtautumisesta tähän lakialoitteeseen. Sen jo huomasin, että edustaja Kiviranta oli jo käynyt laittamassa oman nimensä siihen, niin että kiitos paljon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

16.54 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sarkkiselle on myönnettävä, että en tunne yksityiskohtia siitä esityksestä, jonka puheenvuorossanne esittelitte, mutta käsitykseni on, että jos opiskelijat olisivat edelleen olleet erillisen asumislisäjärjestelmän piirissä verrattuna siihen, että he ovat nyt tulleet yleisen asumistuen piiriin, niin opiskelijat olisivat saaneet miljoonia euroja vähemmän kuin mitä nyt saavat, kun he siirtyvät yleisen asumistuen piiriin ja esimerkiksi kesäkuukausiltakin maksetaan asumistukea toisin kuin vanhassa järjestelmässä.

Sitten edustaja Marinin puhe siitä, että asumisen tuet eivät korota vuokria: Minäkin olen näitä tutkimuksia nähnyt ja myös lukenut niissä olevista rajoitteista. On aivan selvää, että kysyntä ja tarjonta vaikuttavat erittäin keskeisesti vuokrien tasoon, mutta käsitys siitä, että kun me maksamme noin 2 miljardia veronmaksajien rahaa asumistukena, tämä ei vaikuttaisi yleiseen vuokratasoon, on minun mielestäni aivan pöyristyttävä. Sen verran minä olen kapitalismista ollut ymmärtävinäni, että jos 2 miljardilla vuositasolla tuemme vuokralaisten vuokranmaksukykyä, niin se totta kai vaikuttaa vuokriin. Olen lukenut useiden vuokralaisten haastatteluja, joissa he sanovat, että ei tämä asumistuki heitä auta, tähän auttaa vain Satoa tai Kojamoa tai sitä, kenen kämpässä nyt milloinkin asuvat.

Edustaja Lehti toi esiin isoa kuvaa, ja siitä on hyvä muistuttaa. Kuitenkin korostan sitä, että niissä puitteissa, missä tänä päivänä Suomen talouspolitiikkaa käytännössä tehdään, hallitus on tehnyt oikeita ratkaisuja. Jos tämä vihreiden ja muun vasemmiston veronkiristyslinja olisi voittanut, niin ei oltaisi näin hyvässä tilanteessa. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Keskustelun tässä vaiheessa minä myönnän puheenvuoron niille, jotka ovat täällä pitkään odottaneet varsinaista puheenvuoroa, ja vasta sen jälkeen sitten käymme myöhemmin debatin.

16.57 Veera Ruoho kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos hallitukselle vuoden 2017 toisesta lisätalousarvioesityksestä. Tästä talouden myönteisestä kehityksestä huolimatta meillä talous jää edelleen alijäämäiseksi tämän vuosikymmenen loppuun saakka, ja väestön ikääntymisestä johtuen Suomen rahoitusaseman tulisi olla 2020 alkaen reilusti ylijäämäinen. Halusin tämän muistuttaa.

16.58 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz aloitti äskeisen puheenvuoron sanomalla, että ei ole tutustunut asian yksityiskohtiin, mutta kommentoi silti. Tämä osa-asunnon normin kautta erityisesti soluasunnoissa asuviin opiskelijoihin iskevä kimpasujien asumistukien leikkaus on epäoikeudenmukainen, siitä ei pääse mihinkään pois. Tämä on todella huono uudistus, jota on vaikea selittää asumistukimenojen nousulla. Onko tämä sitä kokoomuslaista uudistamispolitiikkaa, joka on näin eriarvoistavaa?

Ja vielä semmoinen, että jos vihreät olisivat olleet hallituksessa, olisimme uudistaneet taloutta, leikanneet tehottomista yritystuista, uudistaneet perhevapaita, keskittyneet kunnianhimoiseen koulutus- ja tutkimuspolitiikkaan ja pitäneet huolen siitä, että talouspolitiikka ei ole epäoikeudenmukainen.

16.59 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiczille on pakko todeta asumistukiin liittyen, että ennen kaikkea vuokria ovat nostaneet muut syyt, esimerkiksi se, että kasvavilla kaupunkiseuduilla asuntoja ei olla rakennettu tarpeeksi [Timo Heinonen:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Nythän niitä rakennetaan!] ja asuntojen rakentaminen on ollut sillä tavalla epätasa-arvoista, että kohtuuhintaisia koteja ei ole rakennettu tarpeeksi sellaisille sijainneille, joita ihmiset kipeästi kaipaavat, ja tämä ennen muuta on johtanut vuokrien nousuun. Siis se, että meillä on liian vähän asuntoja, jotka ovat kohtuuhintaisia ja joihin ihmisillä on varaa, sijainneilla, joissa ihmiset oikeasti asuvat ja joihin ihmiset oikeasti sijoittuvat, ennen kaikkea nostaa vuokria, ei se, että meillä on asumistukijärjestelmä. Vaikkakin varmasti myös asumistukijärjestelmässä on korjaamista, en puhuisi tästä ikään kuin syynä siihen, että vuokrat ovat nousseet, koska meillä on tutkimusta siitä, että näin ei ole, vaan nämä muut syyt vaikuttavat huomattavasti enemmän.

Sitten mitä tulee tähän opiskelijoiden asemaan esimerkiksi nyt näiden uusien asumiskiesitysten puitteissa, jotka siis heikentävät kimppakämpissä asuvien opiskelijoiden asemaa, mikä on aivan järjetöntä myös tämän vaikean vuokramarkkinatilanteen vuoksi, niin onhan se nyt ihan älytöntä, että me siirrämme opiskelijoita asumaan entistä enemmän yksioihin, kun kimppakämpät olisivat ratkaisu myös vaikeaan asuntotilanteeseen. Ja jos olette lukeneet tänään Helsingin Sanomia, niin siellä ollaan todettu, että itse asiassa opiskelijat ovat yksi ryhmä, jonka asema on heikentynyt paitsi tällä hallituskaudella myös edellisellä hallituskaudella. Eli opiskelijoiden näkökulmasta se politiikka, jota pidemminkin aikaa ollaan harjoitettu ja jota tämä hallitus nyt tekee, jota se jatkaa, näyttäytyy epäoikeudenmukaisena. Eli esimerkiksi opiskelijoiden toimeentulosta hallitus on leikannut todella merkittävän osan, kun se leikkasi opintorahaa niinkin merkittävästi kuin lähes [Puhemies koputtaa] 30 prosentilla. Eli kyllä minä olen huolissani opiskelijoiden toimeentulosta. Toivottavasti... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

17.01 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Myönnän edelleen, että en ole tähän kimppakämpääsiaan perehtynyt, enkä sitä kohtaa erikseen kommentoi, vaan totean, että käsitykseni mukaan — ja voitte korjata, jos tämä käsitys on väärä — opiskelijoiden kokonaishyöty siitä, että he siirtyvät erillisestä opintotuen asumislisäjärjestelmästä yleisen asumistuen piiriin, on plussamerkkinen. Tämä käsitys minulla on, mutta korjatkaa, jos olen väärässä.

Edustaja Yanar, mitä tulee sitten vihreiden politiikkaan, niin toden totta teidän linjanne tällä vaalikaudella on ollut se, että te vastustatte käytännössä kaikkia säästöjä [Satu Hassi: Me ollaan esitetty monia säästöjä!] ja sen sijaan te esitätte kaikenlaisia veronkiristyksiä. Myös osa näistä, mitä kutsutte yritystuiksi, on siis veronkiristyksiä. Ja vaikka tämmöinen kontrafaktuaalinen arvio on vähän vaikeata ja tapahtumattomilla tapahtumilla spekulointi on tietysti tässä suhteessa mahdotonta todistaa suuntaan tai toiseen, niin minä uskon ja uskallan väittää, että jos tämä hallitus ei olisi noudattanut tätä politiikkaa, jossa on pidetty tiukkaa menokuria ja veronkevennyksillä tuettu työntekeä ja yrittäjyyttä, vaan olisi noudatettu teidän politiikkaanne, jossa veronkiristyksillä lyödään työntekeä ja yrittäjyyttä päähän ja kaikkia menoja vain lisätään eikä mitään menoja pyritä vähentämään, niin taloudelliset tulokset olisivat olleet erittäin paljon huonompia kuin ne, mistä nyt saamme nauttia, vaikka — vielä kerran myönnän — tämä talouskasvu ei tietystikään ole yksin hallituksen ansiota.

Ja edustaja Marin, teille vastaan näistä asumiskustannuksista, että on ihan selvää, että kysyntä ja tarjonta vaikuttaa keskeisesti vuokriin, mutta edelleen olen vakaasti sitä mieltä, [Puhemies koputtaa] että asumistuella on oma osuutensa siinä, mihin vuokrataso asettuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

17.03 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Käydään taas kerran läpi seurauksia opiskelijoiden siirtämisestä yleisen asumistuen piiriin. Yksi syy, minkä takia on ongelmallista arvioida seurauksia, on se, että ne ovat olleet erilaisia erilaisten opiskelijoiden kohdalla. Tarkistin vielä uudestaan Suomen ylioppilaskuntien liiton julkaisemat tiedot, joiden mukaan asumisen tuki säilyy nykyisellään tai nousee noin 120 000 opiskelijalla ja keskimäärin nousee 59 euroa, mikä siis on vähemmän kuin mitä keskimäärin leikattiin per opiskelija, kun opintotuen opintorahaa leikattiin. Silloin se leikkaus oli lähemmäksi 90 euroa kuussa per opiskelija. Noin 40 000 opiskelijaa menettää asumisen tuen kokonaan, menetti tämän uudistuksen myötä. Heihin kohdistuvat siis sekä opintorahan leikkaus että asumisen tuen menetys kokonaisuudessaan. [Puhemies koputtaa] Noin 70 000 opiskelijalla asumisen tuki heikkenee.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset kansanedustajat! Ilmoitan, että Italian presidentti Sergio Mattarella seurueineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta toivotan arvon vieraat tervetulleeksi tähän taloon, eduskuntaan. [Suosionosoituksia]

17.04 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on puhuttu asuntotuotannosta ja asuntopulasta. On totta, että asuntojen hinnat nousevat. Vuokrat nousevat silloin, jos asuntoja ei ole riittämiin. Mutta onneksi nyt tämän hallituksen aikana asuntotuotantoa on pystytty lisäämään. Maankäyttö, asuminen ja liikenne — MAL-sopimukset — on päivitetty. Niitä on tehty myös kasvukäytävälle. Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostossa on hyvin tullut esille, että tämä MAL-sopimusten päivittäminen on lisännyt tonttitarjontaa. Tonttitarjonta on parantunut, näin on saatu rakentamista liikkeelle.

Samaan aikaan yksi keskeinen sääntelyn purun kohde on ollut rakentaminen, ja se näkyy myös tässä. Kaavoitusta on helpotettu, mutta myös rakentamisen turhaa sääntelyä on purettu, ja se on helpottanut tilannetta. [Ben Zyskowicz: Sitäkään vihreät ei olisi tehnyt!] Nyt rakennetaan poikkeuksellisen paljon vuokra-asuntoja ja poikkeuksellisen paljon pieniä asuntoja, ja se helpottaa nimenomaan nyt asuntotilannetta kasvualueilla, Ruuhka-Suomessa, missä on paljon opiskelijoita ja nuoria.

Aiempina vuosina meillä on rakennettu asuntoja noin 30 000 yhteensä. Siinä ovat olleet kerrostalot, omakotitalot ja rivitalot. Nyt olemme 40 000:ssa, jopa yli sen menossa, ja tässä itse asiassa aivan tuoreessa kaaviossa näkyy kaksi kohtaa selkeästi: siinä näkyy asuntoministeri Jan Vapaavuoren aika, jolloin rakennettiin paljon asuntoja, ja siinä näkyy nykyisen asuntoministeri Tiilikaisen aika, jolloin myös rakennetaan paljon asuntoja. Tämän tyyppistä buumia ei ole ollut vuosikymmeniin, ja hyvä, että nyt näitä asuntoja saadaan sinne, missä niitä tarvitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, tässä varsinaisia puheenvuoroja on pyydetty vielä: edustajat Hassi, Paloniemi, Marin, Räsänen ja Andersson. Jos sitten näiden jälkeen vielä on aihetta debattiin, käydään lyhyt debatti sen jälkeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

17.07 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! En ole aivan varma, ehdinkö sanoa tämän kahdessa minuutissa, siksi nousin tänne pöytäköön.

Ensinnäkin tästä opiskelijoiden asumistuesta. Edustaja Andersson tässä jo selvittikin sitä, että edustaja Zyskowiec on osittain oikeassa. Isolle osalle opiskelijoita hiljattain tehty muutos on nostanut asumistukea, mutta on myöskin merkittäviä opiskelijaryhmiä, joilta se on vienyt asumistuen kokonaan pois tai sitten heikentänyt sitä. Ympäristövaliokunta, joka oli mietintövaliokunta tässä asumistuen muutosasiassa, kiinnitti huomiota juuri tähän kimppakämpääsumiseen ja totesi, että ruokakunnan käsitettä pitäisi selventää, jotta asumistuki ei johda siihen, että ihmisille, jotka olisivat valmiit jakamaan asunnon — joita on opiskelijoiden lisäksi muitakin — tekee asumistuen rakenne tämän mahdolltomaksi.

Meillähän ruokakunta on perinteisesti tarkoittanut suunnilleen samaa asiaa kuin perhe, ja laissa puhutaan "pysyvästi yhdessä asuvista ihmisistä". Tämä on totuttu muun muassa Kelassa tulkitsemaan siten, että ihmiset, jotka asuvat yhdessä, vaikka se yhdessä asuminen olisi sidottu tiettyyn asuntoon, tulkitaan yhdeksi ruokakunnaksi, jos näillä ihmisillä ei ole erillistä vuokrasopimusta. Perheet ovat kuitenkin ihmisryhmiä, jotka asuvat yhdessä normaalisti myöskin muuttaessaan asunnosta toiseen. Kuten esimerkiksi edustaja Marin tässä jo totesi, ei ole mitään järkeä siinä, että yhteiskunnan tukien rakenne pakottaa ihmisiä haakeutumaan yksiöihin. Mielestäni ei myöskään ole kohtuullista, että se, tulkitaanko ihmiset yhdessä asuviksi eli ruokakunnaksi, riippuu siitä, löytyykö joku vuokranantaja, joka suostuu tekemään jokaisen asukkaan kanssa erillisen vuokrasopimuksen. Nämä vuokralaiset-han ovat usein puun ja kuoren välissä. Heidän kannaltaan olisi edullista tehdä vuokrasopimus jokaiselle erikseen, mutta taas vuokranantajan kannalta on edullisempaa, että on vain yksi vuokrasopimus ja yksi päävuokralainen. Toivottavasti tämä nyt selvensi tätä asumistukiasiaa.

Ja sitten kun tässä on tullut aika paljon piikittelyä vihreiden suuntaan, niin haluaisin nyt vain todeta, että me olemme ensimmäinen eduskuntaryhmä, joka jo 80-luvun lopulla aloitti sen, että me julkistimme aina ollessamme oppositiossa oman vaihtoehtobudjettimme, jossa oli näytetty se, mistä otamme rahat kompensoimaan ne menolisäysehdotukset, joita esitämme. Me olemme siis aloittaneet sen käytännön, josta on tullut sittemmin vakiintunut asia, että ylipäättänsä oppositioryhmät julkistavat oman varjobudjettinsa. Erinomainen uudistus, joka on tapahtunut 2000-luvun puolella, on se, että on käytettävissä eduskunnan tietopalvelu tarkistamaan näitä laskelmia. Mutta myös tänä vuonna vihreä eduskuntaryhmä tulee julkistamaan oman vaihtoehtobudjettinsa, ja se tulee, kuten aina ennenkin, olemaan sellainen vaihtoehtobudjetti, josta näkyy selvästi, mihin me käyttäisimme rahaa enemmän kuin hallitus esittää ja mistä ne rahat otetaan, ja jonka taustalaskelmat on eduskunnan tietopalvelussa tarkistettu. [Ben Zyskowiec: Ja joka sisältää paljon veronkiristyksiä!]

17.11 **Aila Paloniemi kesk:** Arvoisa puhemies! Muutama sana veteraaneista. Onneksi veteraanien kuntoutus- ja kotipalvelumäärärahoja on vuosien mittaan lisätty. Se on erittäin tärkeä asia, ja tietenkin pitää huolehtia edelleen, että nuo rahat riittävät. Mutta minä haluaisin sanoa — kun edustaja Elomaa totesi, että rahoja jää paljon käyttämättä — että muistutan, että eri kunnissa tilanne on hyvin erilainen ja tämä tilanne ei ole enää niin paha tässä mielessä kuin joitakin vuosia sitten. Tiedän sen, kun istun tuolla rintamaveteraanien neuvottelukunnassa ja muun muassa tätä asiaa siellä on pohdittu. Mutta haluan sanoa, että tässä tapauksessa palveluohjausta pitää kunnissa tehostaa. On kuntien asia löytää nämä palveluja tarvitsevat veteraanit. Ja mitä he itse haluavat? He haluavat, että omaisia pääsisi mu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

kaan heidän palvelusuunnitelmansa tekemiseen, koska veteraanit ja heidän omaisensa tietävät parhaiten, minkä tyyppisiä palveluita veteraanit tänä päivänä tarvitsevat.

17.12 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää sekä edustaja Hassia että edustaja Anderssonia hyvistä puheenvuoroista. Toivottavasti nämäkin selvensivät edustaja Zyskowiezille sitä, mistä on kysymys. Mutta jotta tämä kimppa-asumisasia ja ne ongelmat, joita tähän asumistukiesitykseen liittyy, teille selviäisivät, niin välitin teille Suomen ylioppilaskuntien liiton viime viikolla lähettämän tiedotteen aiheesta. Ja varmasti liiton puheenjohtaja Riina Lumme tai sosiaalipoliittinen asiantuntija Silja Silvasti voi kertoa teille lisätietoa tästä asiasta, jos jotain kysyttävää vielä herää. Tämä on huoli, joka on Suomen ylioppilaskuntien liitolle ja opiskelijoille tällä hetkellä mielen päällä oleva asia, ja toivottavasti tätä hallituksen esitystä saadaan järkevöitettyä niin, että emme aja pienituloisia opiskelijoita entistä syvempään ahdinkoon.

Mutta mitä tulee edustaja Heinosen puheenvuoroon, olen samaa mieltä siitä, että on erinomaista, että monilla kasvavilla kaupunkiseuduilla ja monissa kaupungeissa tehdään tällä hetkellä sellaista politiikkaa, joka on lisännyt asuntotuotantoa ja nimenomaan sellaisille sijainneille, jotka ovat kysyttyjä ja jotka ovat asuntopolitiikan näkökulmasta järkeviä. Esimerkiksi Tampereella Tampereen kaupunginvaltuuston päättämä raitioliikennehanke eli se, että kaupunkiin rakennetaan raitiotie, tukee meidän asuntotuotantoamme Tampereella merkittävästi. Me voimme yhdistää siinä niin joukkoliikenteen kuin maankäytön ja asuntopolitiikan tehokkaalla tavalla yhteen ja tätä kautta saada sitten ihmisille niitä kohtuuhintaisia koteja hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle ja näin kestävästä kaupunkikehityksestä laajemminkin tuettua — eli sitä, että kun ihmisiä muuttaa kasvaville kaupunkiseuduille, niin tämä kasvu pystytään ottamaan mahdollisimman kestävästi haltuun. Kaupungeissa tehdään tällä hetkellä hyvää politiikkaa, ja sitä kannattaa ehdottomasti tukea.

17.14 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Toistan siis taas kerran ennen kuin hallituspuolueiden edustajat taas kerran pääsevät ääneen: On siis mahdollista, että on yksittäisiä yksin asuvia opiskelijoita, jotka ovat hyötynet kokonaisuudessaan taloudellisesti tästä siirrosta yleisen asumistuen piiriin, mutta silloin kyse on siis yksin asuvista henkilöistä, joilla todennäköisesti on melko iso asunto, luultavasti pääkaupunkiseudulla. Kun tarkastelee niiden päälle 120 000 opiskelijan tilannetta, jotka siis hyötyvät tästä uudistuksesta, asumisen tuki on Kelankin arvion mukaan parantunut keskimäärin 59 euroa kuussa, joka siis on vähemmän kuin mitä opintorahan leikkaus kuukausittaisena tuen menetyksenä tarkoittaa opiskelijoille. Se oli lähemmäs 90 euroa.

Osa-asunnon normin palauttaminen asumistukeen on epäreilu ja huono esitys kahdesta syystä. Ensinnäkin se heikentää pienissä asunnoissa asuvien opiskelijoiden toimeentuloa, eli arvioidaan, että tämä leikkaus olisi Helsingissä päälle 80 euroa — eli siis enemmän kuin mitä keskimäärin opiskelijat ovat hyötynet tästä siirrosta — ja muilla isoilla yliopistopaikkakunnilla päälle 60 euroa eli edelleen enemmän kuin mitä opiskelijat keskimäärin ovat hyötynet tästä siirrosta yleisen asumistuen piiriin. Ennen kaikkea tämä esitys on järjetön sen takia, että se tosiaan heikentää asemaa niin kimppakämpissä asuvien opiskelijoiden kohdalla kuin alle 20 neliön pienissä asunnoissa asuvien opiskelijoiden kohdalla. Eli tämä muutos siis kannustaa opiskelijat muuttamaan suurempiin yksioihin isoissa kaupungeissa, ja se tarkoittaa tosiaankin silloin sitä, että meillä asumistukimenot tämän muutoksen seurauksena hyvin todennäköisesti kasvavat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

17.16 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Olen saanut STM:stä tosiaan tietoa tästä asumistukeen liittyvästä muutoksesta, ja todellakin esimerkiksi Helsingissä noin 15 neliön asunnon hyväksyttävä asumismeno nyt olisi tässä muutoksessa... anteeksi, osa-asunnoissa tämä maksimituki on jatkossa 324 euroa, kun aikaisemmin opiskelija on voinut saada opintotuen asumislisää sen 200 euroa. Vantaalla tämä maksimituki on jatkossa noin 315 euroa, kun tosiaan se on ollut 200 euroa suurin piirtein, mitä opiskelija on aikaisemmin saanut.

On totta, että opintorahaa leikataan, se on totta, se on yksi säästötoimenpide tässä säästökurimuksessa, jota on jouduttu tekemään. [Li Andersson: 120 miljoonaa!] Mutta niin kuin totesitte itsekin aikaisemmin, edustaja Andersson, suurin osa opiskelijoista on voittanut tässä yleiseen asumistukeen siirtymisessä. [Sari Sarkomaa: Sitä ei ole kukaan kieltänyt!] Nimenomaan pienituloiset ja korkeaa vuokraa maksavat opiskelijat erityisesti — varsinkin suurissa kaupungeissa mutta myös esimerkiksi ammattikorkeapaikkakunnilla — ovat olleet voittajia tässä yleisen asumistuen muutoksessa.

Tässä yhteydessä on nimenomaan ollut oikein, täysin oikeudenmukaista, että se tuki, minkä jaamme valtiolta tähän opiskelijoiden asumisen tukemiseen, on nimenomaan kohdistettu nyt pienituloisille, koska tulot lasketaan nyt jatkossa tässä yleisen asumistuen piirissä. On oikein, että niille, joilla on omia tuloja ennestään selvästi enemmän, tai esimerkiksi pariskunnille, joissa toisella puolisoilla on paljon tuloja, ei makseta sitä tukea niin paljon, vaan nimenomaan se käytössä oleva tuki on kohdistettu oikeudenmukaisesti pienituloisemmille opiskelijoille jatkossa. Tämä on oikein, että ei ole mitään automaattilisää. On voinut olla tulot vaikka 100 000 vuodessa opiskelijalla. Meillä on siis myös hyvätulaisia opiskelijoita olemassa. On myös hyvä tämä tunnustaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Räsänen, ja sen jälkeen, jos on aihetta, edetään sitten minuutin mittaisiin debattipuheenvuoroin.

17.18 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Jarvan puheenvuoroon: kun sitä kuunteli, tuli sellainen olo, että tässä nyt hallituksen toimenpiteiden johdosta jotenkin pienituloisimmat opiskelijat olisivat sitten voittajien puolella. Mutta kun katsoo esimerkiksi tänään julkistettua selvitystä, jonka Nordean ekonomisti Kärkkäinen on tehnyt, hän toteaa aika yksiselitteisesti, että nimenomaisesti tästä hallituksen talouspolitiikasta eniten kärsivät juuri ne pienituloisimmat opiskelijat, joiden tulot vuositason laskevat vajaat nelisen prosenttia eli sellaiset 279 euroa. Elikkä se tästä, että tässä nyt jotenkin hallitus pienituloisia opiskelijoita puolustaa.

Muutenkin hallituksen opintososiaalisia etuuksia koskevat leikkaukset ovat olleet vähän tämmöistä hullunkurista peiton jatkoa, niin kuin olemme täällä jo kuulleet. Ensin opintotuesta otetaan lähes 90 euroa pois, sen jälkeen osalle opiskelijoista palautetaan sitten yleisenä asumistukena vähän enemmän, mutta erittäin suuri osa siellä häviää nyt, kun tämä asumistukipäätös tehtiin näin, ja tämä johtaa juuri siihen, että opiskelijan kannattaa muuttaa pienemmästä soluasunnosta sitten esimerkiksi isompaan yksiöön, jolloin kokonaisuudessaan meidän yleiset asumistukimenot kasvavat. Silloin täytyy kyllä kysyä, mikä ihmeen järki tässä taustalla on, mutta kun hallituksen puheenvuoroja kuuntelee ja nyt tätä kuiskuttelua, niin varmaan sieltä kohta joku nousee kertomaan, mikä järki tässä on, kun tosiasiassa muistetaan se, että näillä hallituksen päätöksillä nimenomaisesti kaikista pienituloisimmat opiskelijat häviävät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt debattivaihe.

17.20 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä kerran, että jos hyötyjät — siis ne opiskelijat, jotka ovat hyöttyneet taloudellisesti — ovat hyöttyneet keskimäärin 59 euroa kuukaudessa, niin kun sen jälkeen opintorahan leikkaus oli noin 90 euroa kuukaudessa per opiskelija, niin ei se nyt kovin ruusuiselta näytä tämä kokonaisuus niiden pienituloisten opiskelijoiden näkökulmasta. Lisäksi itse kannan huolta opiskelijapariskunnista, siis niistä, jotka kokonaan nyt menettivät oikeuden asumistukeen tämän muutoksen seurauksena. Meillä on paljon pienipalkkaisia ruokakuntia myöskin, joista nyt oletetaan toisen osapuolen elättävän opiskelevaa osapuolta.

17.21 **Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, 59 voi olla se keskimääräinen summa, mutta ketkä ovat voittajia siellä toisessa päässä? Ne ovat pienituloiset opiskelijat. Koska tulot vaikuttavat nyt tähän yleisen asumistuen puitteissa sekä myös niillä pariskunnilla ja yksin asuvilla, niin eikö ole oikein, että jos pariskunnan yhteiset tulot menevät tietyn tulorajan yli niin kuin koko yleisessä asumistukijärjestelmässä, sitä valtion tukea tulee vähemmän siihen asumisen tukemiseen? Tämä on se yleisen asumistuen järjestelmä, jota opiskelijajärjestöt ovat täysin yksimielisesti tukeneet. Sitten myöskin on erilaisia arvioita siitä, miten tämä on vaikuttanut tulotasoihin. Nyt olemme pyytäneet eduskunnan tietopalvelulta nämä tiedot, miten nämä ovat eri tulotasoihin vaikuttaneet opiskelijoilla. Täältä sitten saamme sen faktan ja voimme sen jälkeen käydä tätä keskustelua ja näitä vääriä mielikuvia saada sitten poistettua.

17.22 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Jarva nyt selkeästi valikoi niitä hallituksen päätöksiä, mistä hän haluaa puhua, eikä halua katsoa sitä kokonaiskuvaan, [Marisanna Jarvan välihuuto] joka opiskelijoiden näkökulmasta kuitenkin on se oleellinen. Tämän hallituksen aikana on tehty merkittäviä heikennyksiä opiskelijoiden toimeentuloon, joista kaikkein merkittävin on nimenomaan tämä opintorahan heikennys, ja ollaan siirrytty entistä enemmän lainapainotteiseen opiskeluun näiden päätösten seurauksena. Toinen kokonaisuus liittyy tähän asumistukeen. On totta, että osa opiskelijoista on tähän yleisen asumistuen piiriin siirtymisestä hyötynyt, mutta on myös opiskelijaryhmiä, jotka ovat siitä siirtymästä kärsineet, ja tämä on ihan yhtä lailla todellisuutta näille ihmisille.

Myös se, että pienituloisten opiskelijoiden asema kokonaisuudessaan olisi ikään kuin parantunut — päinvastoin: juuri nyt tulleiden selvitysten mukaan kaikkein pienituloisimpien opiskelijoiden asema ja toimeentulo on heikentynyt, myös tämän hallituksen politiikan seurauksena mutta myös [Puhemies koputtaa] pidemmällä aikavälillä.

17.23 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän kokonaiskuvaan ja tähän, miten hallituksen päätökset sitten eri tuloluokissa kohtelevat eri ihmisiä. On hienoa, että eduskunnan tietopalvelulta on taas tilattu uusia laskelmia. Luultavasti ne uudetkin laskelmat ovat samanlaisia kuin ne vanhemmat laskelmat, joita esimerkiksi vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on tilannut, joissa aika hyvin on näytetty kyllä toteen nämä tulojakovaikutukset, joita tällä hallituksen politiikalla on.

Palaisin vielä tähän ekonomisti Kärkkäisen tänään julkistamaan selvitykseen, jossa ihan yksiselitteisesti todettiin, että todella kaikista pienituloisimmat opiskelijat ovat kärsineet kaikista eniten tästä hallituksen politiikasta. Jos pystytään osoittamaan, että vuositasolla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

semmoisen 280 euroa he menettävät, niin nyt en kyllä ihan käsitä, kun edustaja Jarva viittaa täällä siihen, että muka kaikista pienituloisimmat olisivat jotenkin voittaneet tässä. [Sari Sarkomaa: Hän puhui asumistuen muutoksista!] Oletteko te sitä mieltä, että ekonomisti Kärkkäisen selvitys on virheellinen? Onko siinä jätetty joitain asioita sitten selvittämättä, kun se kertoo [Puhemies koputtaa] ihan toista kuin edustaja Jarva täällä salissa?

17.24 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tehdä selväksi, että opiskelijajärjestöt toivat esiin myöskin huolia liittyen opiskelijoiden siirtämiseen yleisen asumistuen piiriin. Muun muassa ammattikorkeakouluopiskelijoiden edunvalvontajärjestö Samok toi hyvin selvästi esille sen, että he ovat huolissaan siitä, miten tämä vaikuttaa muun muassa niihin 40 000 opiskelijaan, jotka menettävät oikeuden asumisen tukeen kokonaisuudessaan. Sitten haluan myöskin muistuttaa hallituspuolueiden edustajia siitä, että opiskelijoiden siirto yleisen asumistuen piiriin rahoitettiin leikkaamalla yleistä asumistukea kaikilta muilta tuensaajilta, mikä kyllä kertoo paljon siitä, miten sitoutunut tämä hallitus on tekemään oikeudenmukaista tulonjakopolitiikkaa tai huolehtimaan pienituloisten suomalaisten pärjäämisestä.

17.25 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä luen nyt ensimmäistä kertaa tätä Kärkkäisen selvitystä. En ollut tosiaan tähän ehtinyt vielä perehtyä, kun tästä kuulin juuri, mutta aika mielenkiintoista, kun täällä pienituloisista opiskelijoista puhutaan, ketkä olisivat muka hävinneet eniten: tässäkin viitataan edelleen, niin kuin esimerkiksi edustaja Marinin puheenvuorossa, pelkästään opintorahan leikkaukseen tässä yhteydessä. Se on kummallista. Jos opintotuen muihin osiin tehdään parannuksia ja yhdestä osasta tehdään leikkaus ja jos se kokonaisuus on positiivinen, niin en ymmärrä, miten siitä voi saada negatiivisen, jos ihmisen tilille tuleva raha lisääntyy. Esimerkiksi nyt elokuun alusta lähtien, kun tämä muutos tehtiin, tosiaan pienituloisten opiskelijoitten tuki valtiolta — opintotuki plus tämä asumistuki — lisää käytettävissä olevia rahoja nimenomaan pienituloisille.

Myöskin siitä opintolainasta kun keskustellaan, niin sitä ei ole mikään pakko nostaa. Myös sitä saa enemmän, mutta tämä laskelma on tehty ilman tätä opintolainan osuutta. [Puhemies koputtaa] On todella tärkeää, että me saamme tästä nyt aidot laskelmat. [Puhemies koputtaa] Kaiken kaikkiaan tuen myös sosiaaliturvan uudistusta kokonaan muutenkin, että päästäisiin tästä... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

17.26 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puhun nyt silmävarmuudella, minkä tietämättömyys ainakin yksityiskohdista pystyy antamaan.

Sehän on fakta, että opintotukea, tarkemmin sanottuna opintorahaa, on leikattu tuntuvasti, kukaan ei sitä kiistä. [Li Andersson: 120 miljoonaa!] Itse olen ymmärtänyt niin, että eri ratkaisuna on sitten päätetty, että opiskelijat siirretään yleisen asumistuen piiriin. Tätä minun käsittääkseni voi verrata siihen, että heitä ei olisi siirretty, mutta se opintorahan leikkaushan oli fakta, ja olen ymmärtänyt, että kun heidät siirretään opiskelijoiden asumislisän piiristä yleisen asumistuen piiriin, niin veronmaksajien rahaa käytetään aiempaa enemmän opiskelijoiden asumisen tukemiseen.

Mitä tulee perheellisiin opiskelijoihin — toinen tienaa, toinen opiskelee — minä olen niin vanhanaikainen, että minä ajattelen, että niitä rahoja ei ole tarkoitettu pelkästään hä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

nelle itselleen, joka tienaa rahat, vaan myös hänen perheensä toimeentuloon. [Li Anderson: Se on tosiaan aika vanhanaikaista!]

17.27 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen samaa mieltä kuin edustaja Zyskowitz, että perheen kokonaisuus ratkaisee ja se, joka tienaa siinä vaiheessa kun toinen opiskelee, maksaa myös sen opiskelijan menoja niin paljon kuin pystyy. Kansallisesti voisi sanoa, että opintoajat ovat kiusallisen pitkiä myös sen opintojen suorittajan kannalta. Hän pääsee työmarkkinoille hitaasti, ja kansainvälisessä kilpailussa hänellä on työvuosia vähemmän, hän jää helposti kakkos- tai kolmossijalle. Ihmettelen, että opintojärjestöt eivät kiinnitä huomiota siihen, että yliopistojen pääsykokeet ynnä muut vievät aikaa, kun monissa maissa valinta tehdään suoraan ylioppilastutkinnolla, jolloin sitten helposti päästään yhtä vuotta nopeampaan valmistumisaikaankin.

17.28 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Marin syytti keskustalaisia kansanedustajia, että he kertovat vain osatotuuden — niin edustaja Marinkin näyttää tekevän. Hän ei kertonut lainkaan sitä, että tämä hallitus lisää perheellisille opiskelijoille opintotukea. Huoltajakorotus tulee ensi vuonna, se on 75 euroa, ja se on merkittävä korotus. Edustaja Marin siitä vaikeni, mutta me täältä salin oikealta puolelta hallituksesta sen kerromme. Se on tärkeä asia perheellisille opiskelijoille.

17.29 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuvasin tätä kokonaistilannetta opiskelijoiden näkökulmasta. On joitakin hyviä uudistuksia, kuten tämä Heinosen mainitsema, ja myös opiskelijoista osan näkökulmasta tämä yleisen asumistuen piiriin siirtyminen on ollut hyvä asia. Mutta näissä muutoksissa on myös väliinputoajia: on perheellisten opiskelijoiden näkökulmasta joissakin kohdin ongelmallinen esimerkiksi tämä asumistuen muutos, tai sitten esimerkiksi tämän niin sanotun opintotuen kokonaisuuden osalta, johon edustaja Jarva viittasi, on myöskin häviäjiä ja nimenomaan sen opintorahaleikkauksen vuoksi. Ja tässä nyt on ideologinen ero siinä, pitääkö opiskelua kehittää entistä enemmän lainapainotteiseen suuntaan — onko se ikään kuin parannus, että opiskelijoiden annetaan nostaa entistä enemmän lainaa siihen, että he pystyvät käytännössä elämään — vai pitäisikö opintotukea kehittää ennen kaikkea tähän opintorahapainotteiseen suuntaan. Itse olen tämän jälkimmäisen kannalla. Siinä on eroja, nähdäänkö tämä lainapainotteisuus ikään kuin parannuksena vai heikennyksenä. Itse näen sen heikennyksenä.

17.30 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, kun sen verran lyhyitä ovat nämä puheenvuorot, en aikaisemmin itse muistanut tuoda puheenvuorossa tätä esiin, että esimerkiksi juuri perheelliselle opiskelijalle tuli tässä huoltajakorotus nimenomaan tämän yleiseen asumistukeen siirtymisen myötä. Haluttiin huomioida tämä vaje, mikä olisi syntynyt perheellisten opiskelijoitten toimeentulon osalta, [Sari Sarkomaa: Vihdoin ja viimein huoltajakorotus — kiitos, hallitus!] siksi tämä huoltajakorotus haluttiin tähän huomioida. Tämä oli tärkeä lisä.

Tässä puhutaan myös ideologisista eroista. On ideologinen ero myös siinä, onko opintotuki tai vaikka asumisen lisä automaatio, tuloista riippumaton. Asumislisäähän on maksettu, vaikka olisi 100 000 euron tulot, sen asumislisän on aikaisemmin saanut. Nyt yleisessä asumistuessa lasketaan nämä tulot tarkkaan ja koko perhekunnasta, jos on esimerkiksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

si pariskunnasta kysymys. Ja on kyllä oikein, että pariskunnassa puoliso ottaa vastuuta eikä valtio maksa asumiskustannuksia.

17.31 **Tiina Elovaara si** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä keskustelu. Kiitän opposition edustajia siitä, että he myös puolustavat opiskelijoiden etua. On tunnustettava tosiasia, että opiskelijoilta myös leikattiin. Mutta toisaalta tosiaan myös parannuksia on tullut. Se, mitä itse kannatan lämpimästi ja mikä saattaa olla tulevaisuudessa vastaus opiskelijoidenkin tilanteeseen, on perustulokokeilu. On erinomainen asia, että hallitus lähtee tätäkin toteuttamaan — ensimmäinen hallitus koskaan Suomessa näin tekee. Eli on hyvä, että meillä on laaja näkökulma sosiaaliturvajärjestelmään. [Simon Elo: Eivät vihreät kysyneet perustuloon!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten palaamme puhujalistaan.

17.32 **Ben Zyskowiec kok:** Arvoisa herra puhemies! Ilmeisesti se, miten olin ymmärtänyt tämän opiskelijoiden asumisen tukemisen, osui oikeaan, koska ainakaan nyt ei kukaan ole siihen nähden esittänyt poikkeavia käsityksiä. Eli jos oikein ymmärrän, niin opiskelijoiden asumista tuetaan tämän siirron ansiosta miljoonilla euroilla vuosittain enemmän kuin mitä vanhassa järjestelmässä asumista olisi tuettu. Tämä ei tee tyhjäksi sitä, että itse opintorahaa on leikattu, kuten puheenvuorossani totesin ja myönsin.

Sitten täällä on käyty hyvin mielenkiintoista keskustelua tästä periaatteellisesta puolesta: onko opiskelijan puolison tulot otettava huomioon, kun arvioidaan hänen asumistukeaan. Kun opiskelijat ovat nyt yleisen asumistukijärjestelmän piirissä, niin puolison tulot vaikuttavat, kuten kaikkien muidenkin kansalaisten kohdalla. Onko tämä sitten väärin? No, varmasti jotkut opiskelijat ja muutkin ovat sitä mieltä, että on se niin väärin, että puolison tulot vaikuttavat. Ilmeisesti heidän ajatuksensa on se, että ne puolison tulot on tarkoitettu hänelle itselleen ja sitten on veronmaksajien asia huolehtia tämän opiskelevan ja tulottoman puolison asumiskuluista. Minä näen asian aivan toisin. Sen työssä käyvän puolison tuloja ei ole tarkoitettu vain hänelle itselleen, niin että hän lomailee niillä rahoilla, käy yksin ravintoloissa syömässä niillä rahoilla ja niin edelleen, vaan ne on tarkoitettu myös hänen lähimmäistensä, kuten hänen puolisonsa, elättämiseen, jos puolisoilla itsellään esimerkiksi opintojen vuoksi ei ole mitään tuloja. Tämä on varmaan vanhanaikainen ajatus, että rahoja ei ole tarkoitettu ihan vain omalle itselleen vaan myös oman itsensä lähimmäisten ja perheen hyväksi. Mutta itse kyllä tämän ajatuksen takana tulen seisomaan myös jatkossa.

17.34 **Marisanna Jarva kesk:** Arvoisa puhemies! Aika tärkeää keskustelua käydään nyt siitä periaatteesta, mitkä ne tulot ja mitkä ne menot sitten perhekunnassa ovat. Jokainen perhe itse päättää, miten rahojaan käyttää, mutta jos eletään yhteistä elämää perhekunnassa, niin kumpi periaate on oikein: se, että otetaan myös yhteistä vastuuta niistä asumismenoista ja siitä elämästä yhdessä, vai se, että velvoitetaan, että valtio tulisi tähän maksamaan kustannuksia? Tämä on varmasti ideologinen keskustelu, mitä voidaan käydä vaikka kuinka pitkään, mutta näin se on myös muissa perhekunnissa, enkä ymmärrä, miksi opiskelija olisi tässä asiassa erilaisessa vastuussa siitä yhteisestä elämästä ja kustannustenjaosta.

Mutta isona linjana ja isona tavoitteena myös keskustalla on se, että jatkossa päästäisiin tästä monimutkaisesta tukijärjestelmästä eroon sosiaaliturvan puolella ja saadaan tehtyä kattava, iso sosiaaliturvauudistus, missä myös opiskelijoitten toimeentulo saadaan järke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

vöitettyä niin, että myös työssäkäynti kannattaa, että on myös oma valinta, haluaako esimerkiksi opintolainaa ottaa sitten sen sijaan, ettei tarvitsisi käydä niin paljon töissä. Mutta päätoimisen opiskelun pitää olla mahdollista, ja tätä on haluttu tällä yleiseen asumistukeen siirtymisellä myös helpottaa.

17.35 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä muutamalla laskelmalla ja sillä, miten nämä muutokset, mitkä hallitus on tehnyt, sitten vaikuttavat opiskelijoiden toimeentuloon.

Mielestäni huoltajakorotus oli erittäin tervetullut uudistus sen takia, että on tärkeää rakenteellisesti saada huoltajakorotus osaksi meidän opintotukijärjestelmäämme. Se antaa myöskin mahdollisuuksia jatkossa nostaa se sellaiselle tasolle, millä sen pitäisi olla, jotta me aidosti pystymme tukemaan pienituloisia opiskelevia perheitä. Tällä kertaa hallitus päätti käyttää huoltajakorotukseen 10 miljoonaa euroa. Huoltajakorotus on siis 75 euroa opiskelijaa kohden, jota taas kerran voidaan verrata tähän melkein 90 euron leikkaukseen, mikä tehtiin opintorahaan. [Marisanna Jarvan välihuuto] Kokonaisuus tältä osin siis edelleen miinusmerkkinen.

Jos tarkastellaan, miten hallitus ylipäättään on käyttänyt rahaa opiskelijoiden tai pienituloisten suomalaisten tukemiseksi, niin tämä opintorahaleikkaus oli minun tietääkseni suurin yksittäiseen etuuteen tehtävä leikkaus tällä kaudella, 112 miljoonaa, ellen väärin muista. 112 miljoonaa leikattiin suoraan Suomen pienituloisimmalta väestöryhmältä, kun hallitus on valmis panostamaan 10 miljoonaa opintotuen huoltajakorotukseen.

Mitä tulee tähän asumistukiuudistukseen, niin toistan vielä kerran, että sen lähtökohta oli se, että opiskelijoiden siirtämisestä aiheutuvia kustannuksia katetaan leikkaamalla yleistä asumistukea kaikilta muilta tuensaajilta. Eli hallitus ei ollut valmis panostamaan lisää rahoitusta siihen, että pystytään tukemaan pienituloisia, taloudellisissa vaikeuksissa kamppailevia suomalaisia.

17.37 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kun tässä nyt on hyväksytty tällainen yleinen talouskeskustelu, ajattelin, että käytän nyt vähän pidemmän puheenvuoron yleisestä taloustilanteesta, kun enää keskustelu ei ole pelkästään ollut tässä lisätalousarviossa. Tämä on sen takia oleellista, että tässä on tapahtunut selkeä muutos siihen, mikä tilanne oli silloin, kun edustaja Li Anderssonin edustama puolue esimerkiksi oli hallituksessa. Silloin maa velkaantui rajusti. Nyt toimet ovat aiheuttaneet ja saaneet aikaan sen, että talous kasvaa. Nämä ratkaisut ovat olleet vaikeita, mutta talouden suunta on käännetty. Yhdeksän vuoden jälkeen kasvu on laaja-alaista. Tänä vuonna tuoreimmat ennusteet kertovat, että kasvu olisi jopa yli 3 prosenttia, Palkansaajien tutkimuslaitos on ennustanut yli 3,6 prosentin kasvua, ja valtiovarainministeriö tarkisti omaa kasvuennustettaan 2,9 prosenttiin. Mutta ensi vuodelle ennusteet ovat jo hivenen heikompia, ja emme tule todennäköisesti näillä toimenpiteillä pääsemään tuohon työllisyystavoitteeseen, joka on 72 prosenttia. Lähelle sitä, toivottavasti, pääsemme, mutta tuohon tavoitteeseen taikka riittävään tavoitteeseen, joka olisi ehkä 75 prosenttia, pääsemiseksi me tarvitsemme lisää toimenpiteitä. Mutta nyt talous kasvaa, työttömyys vähenee ja työllisyys paranee.

Tämä hallitus valitsi työn linjan aloittaessaan. Työn verotusta on kevennetty, toisin kuin edellinen hallitus teki, joka valitsi linjan, jossa silloisen valtiovarainministerin, demariministerin, johdolla verotusta kiristettiin. Nyt työn verotusta on kevennetty, ja sitä kautta on työnteosta saatu entistä kannattavampaa. [Simon Elo: Verokapina tämä on!] Kenenkään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

työn verotus ei ole tänä vuonna kiristynyt eikä tule ensi vuonnakaan kiristymään, ja näillä toimenpiteillä talous on kasvamassa ja työttömyys vähenee. Esimerkiksi pitkäaikaistyöttömyys on helpottanut nyt 20 000 hengellä. Heille tämän hallituksen toimet ja talouskasvu ovat tuoneet merkittävän muutoksen siihen, mikä heidän tilanteensa on aiemmin ollut. Myös nuorisotyöttömyys on helpottamassa. Tässä keskustelussa olemme keskustelleet opiskelijoista, ja valitettavasti heistä pitkään monet joutuivat jopa suoraan opiskelun jälkeen työttömyyskortistoon. Nyt nuorisotyöttömyys helpottaa, nuoret saavat työtä ja pääsevät työn syrjään kiinni. Talouskasvu kuuluu siis kaikille, ja sen takia näitä toimenpiteitä nyt on tehty.

Kun tässä on puhuttu laajasti taloudesta, ehkä on hyvä katsoa, mitä ratkaisuja pystytään ensi vuonna tekemään: Varhaiskasvatustuksumaksuja alennetaan niin, että lähes 7 000 perhettä saadaan maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Sen lisäksi varhaiskasvatukseen tulee 5-vuotiaille maksuton kokeilu. Tämän lisäksi yksinhuoltajakorotus tulee opintotukeen, mistä olemme puhuneet, ja perhevapaaudistus käynnistetään, takuueläkettä korotetaan ja niin poispäin.

Tässä tämänpäiväisessä asiassa näkyy hyvällä tavalla se, että meidän taloutemme suunta on kääntynyt. Varsinaisten tulojen arviota korotetaan yli miljardilla eurolla. Verotuloarviota korotetaan reilulla miljardilla, ja se tarkoittaa, että lainanotto vähenee samaan aikaan yli miljardilla. Tänä vuonna ei velkaa otetakaan yli 5:tä miljardia vaan 4,4 miljardia. Yhteisöverotuotto on kasvamassa tänä vuonna, sitä ennustetta korotetaan 810 miljoonaa. Perintö- ja lahjavero tuottaa 200 miljoonaa enempi. Ja kuluttajien myönteisesti kehittynyt luottamus näkyy siinä, että arvonlisävero tuottaa enempi kuin aiemmin on ennakoitu, 158 miljoonaa euroa arvonlisäveron tuottoa korotetaan. Ja autoveron — jota myös salin vasemmalta laidalta on arvosteltu, siis sen alennusta, sitä, että on järjetöntä alentaa autoveroa — tuotto kasvaa. Autoverot ovat tuottaneet enempi valtiolle rahaa, kun tämä hallitus on siinäkin noudattanut hyvää kokoomuslaista veropolitiikkaa, että veroja kevennetään ja sitä kautta haetaan kasvua, ja se näkyy muun muassa tässä.

Tässä esityksessä, joka nyt on käsittelyssä, näiden tulojen lisäyksen lisäksi siis on lisämääräraha 11,6 miljoonaa, joka kohdistetaan veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin. Tällä haluamme varmistaa sen, että jokainen veteraaneista pääsee palveluiden piiriin — tästä olemme käyneet keskustelun alkupuolella hyvää keskustelua. Ja näin eduskunta on edellyttänyt ensin valtiovarainministeriön ponnassa ja sen jälkeen budjettilausuman eduskunnan istunnossa.

Tässä keskustelussa edustaja Elomaa toi esille sen, että me tarvitsemme vielä lisää toimia näiden kunniakansalaisten eteen. Tämä hallitus muutti sotainvalidien haittaraja-astetta: ensin sitä laskettiin aikanaan 20:stä 15:een, sen jälkeen 15:sta 10:een, ja nyt edustaja Elomaa on tehnyt lakialoitteen, jossa haitta-asteprosentista luovuttaisiin kokonaan. Se tarkoittaisi sitä, että enää ei tarvitsisi katsoa, onko yli 90-vuotiaalla miehellä tai naisella sodan aiheuttamaa invaliditeettia, vaan heistä jokainen nousisi näiden palveluiden saatavuuden näkökulmasta samalle viivalle. Olen itse samaa asiaa puhunut tässä salissa useamman kerran ja tulen allekirjoittamaan edustaja Elomaan hyvän lakialoitteen. Meidän tulee luopua tällaisista haitta-, invaliditeettirajoista ja taata jokaiselle veteraanille puolisoineen jatkossa nämä palvelut.

Tässä ministeri Orpo toimii toisella tavalla kuin edeltäjänsä: hän esittää budjettiesityksessä tismalleen sen summan veteraanien kuntoutukseen, mitä sosiaali- ja terveysministeriö on esittänyt. Aiemmin valtiovarainministerit ovat tehneet VM:n esityksen mukaisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

oman budjettiesityksensä ja eivät ole noudattaneet STM:n antamia lukuja eli ovat arvioineet, että poistuma olisi nopeampi kuin sosiaali- ja terveysministeriössä on arvioitu. Nyt veteraanirahat on laitettu automaattisesti sille tasolle kuin niiden pitää veteraanien näkökulmasta olla. Mutta samaan aikaan meidän pitää muistaa, että tämä budjettilause on voimassa ensi vuonnakin, ja jos näyttää siltä, että rahat eivät riitäkään, että meidän kunnia-kansalaisemme tarvitsisivat enempi kuntoutusta, enempi hoivaa tai se vaatisi enempi rahaa — mitä se todennäköisesti vaatiikin, kun heidän keski-ikänsä koko ajan nousee — niin silloin meillä on yhdessä päätetty sitova sopimus siitä juhlapäätöksestä, että näitä rahoja lisätään, niin kuin tässä tämän päivän lisätalousarvioesityksessä valtiovarainministeri Petteri Orpo esittää.

Arvoisa puhemies! Tässä hivenen ajatuksia tähän talouskeskusteluun.

17.46 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Tämän yleisen hyvän talouskehityksen ohessa haluaisin palata myös näihin rakenteellisiin asioihin, joita hallitus on pystynyt tekemään siitä huolimatta, vaikka on tehty erittäin vaikeita ja kipeitä taloussäätöjä.

Nimittäin kun tässä keskustelun aikana puhuimme varsin paljon opiskelijoista, niin ei sitä käy kiistäminen, että totta kai sieltä on leikattu myös opiskelijoilta opintorahasta, mutta on tehty kaksi erittäin merkittävää rakenteellista uudistusta, jotka helpottavat opiskelijoiden asemaa ja tilannetta, ja ne toivottavasti pysyvät siellä vaalikaudesta toiseen, olivat hallituksessa seuraavalla kaudella ketkä tahansa. Opiskelijat vihdoinkin siirtyvät yleiseen asumistukeen, mitä opiskelijajärjestöt laajasti ovat kampanjoineet vuosikautia, ja se tulee korottamaan itse asiassa sitä rahamäärää, jota opiskelijoiden asumiseen kansallisesti käytetään. Toisekseen huoltajakorotuksesta on puhuttu jo pitkiä pitkiä aikoja, ja vihdoinkin myös huoltajakorotus saadaan aikaiseksi. Nämä ovat rakenteellisia uudistuksia.

Ehkä tähän ideologiseen keskusteluun haluaisin ottaa vielä sen asian esille, että on tietenkin harmillista, että opiskelijoilta on leikattu, kuten monilta muiltakin ryhmiltä, mutta sinä aikana kun ihminen on opiskelija ja pienituloisen eikä rahaa juurikaan ole, sekin helpottaa siinä hetkessä kun rahaa ei ole, että sitä opintolainaa voi ottaa vähän enemmän ja saa silloin käytettäväksi enemmän rahaa sinä aikana kun rahaa ei muuten ole.

Mitä tulee sitten tähän asumislisäasiaan, yleiseen asumistukeen siirtoon: On hieman eriskummallista, että salin vasemmalla laidalla ollaan nyt huolissaan siitä, että ne opiskelijat, jotka ovat olleet hyvätuloisia — sellaisiakin tässä maassa on nimittäin ollut — eivät enää saa sitä asumistukea vaan että se keskustajohtoisen hallituksen johdolla kohdentuu niille, jotka ovat kaikista pienituloisimpia opiskelijoita, [Puhemies koputtaa] niitä köyhiä, jotka eniten sitä rahaa tarvitsevat.

17.48 Simon Elo si: Arvoisa herra puhemies! Oli hienoa, että tämä eduskunta kaikkien ryhmien johdolla yksimielisesti teki lupauksen siitä, että jos veteraanien kuntoutukseen olevat rahat eivät riitä, niitä lisätään. Näin hallituksen esityksessä toimitaan: 11,6 miljoonaa euroa veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin. Tämä on hienoa. Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta vieraili perinteiseen tapaan eduskunnassa, ja henkilökohtaisesti kannatan ensi vuodelle tämän lupauksen uudistamista ja vien sen siniselle eduskuntaryhmälle. Uskon, että tässä eduskunnassa tästä voi löytyä hyvin laaja yhteinen näkemys.

Mitä tulee sitten tähän keskusteluun opiskelijoista, kyllä meidän täytyy katsoa myös sitä, mistä me olemme lähteneet. Oma 72-vuotias äitini on ihmetellyt hieman sitä keskuste-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 94/2017 vp

lua, mikä tässä nykyään on. Kun hän Tornionjokilaaksosta Pellosta lähti opiskelemaan Ateneumiin Helsinkiin, niin ei hänellä ollut opintotukea ja opintolainan ehdot olivat niin huonot, että sitä ei kannattanut ottaa, ja sitten mentiin pieneen tädin kämppään asumaan ja opiskeltiin ja tehtiin töitä ohessa. Nyt meillä on veloitukseton koulutus — sanon veloitukseton, koska ilmaistahan ei tunnetusti ole — opintotuki, opintolaina edullisin ehdoin, jota suorastaan kannattaa ottaa, tukea opiskelija-aterioihin, kattava opiskelijaterveydenhoito ja muita hyviä asioita, nimenomaan hyviä asioita, joita sinänsä ei kukaan vastusta ja joita haluaa rahallisesti valtio tukea, ja tämä hallitus on näihin lisäksi panoksia pistänyt. Mutta se kysymys vasemmisto-oppositiolle on: missä se raja menee? Heillä ei tunnu olevan mitään rajaa siinä, kuinka paljon voidaan palveluita koko ajan lisätä, eikä ymmärrystä siitä, mistä me olemme Suomena lähteneet. Vaikeista oloista on päästy tähän hienoon tilanteeseen, johon täytyy kuitenkin jatkossakin rahat löytyä. Emme me ilman rahoja pysty näitä maailman mittakaavassa erinomaisia palveluita meidän veteraaneille ja opiskelijoille tuottamaan.

17.50 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen kuvasi hyvin valtion tämän hetken talouden tilaa. Siinä oli niitä hyviä piirteitä, kuinka hyvin talous on lähtenyt paranemaan valtion kassaan nähden. Näin kun ajattelee talousarvion laadintaa ja tätä tilannetta, niin olisi luullut, että nyt on sitä liikkumavaraa, että opiskelijoiden opintotukeen palattaisiin, peruttaisiin nämä leikkaukset opintotuesta ja saataisiin sillä tavalla satsattua tulevaisuuteen. Kun opiskelijoista puhutaan, se on satsaus tulevaisuuteen ja siihen, minkälainen Suomi tulee jatkossa olemaan. Näitä ihmisiä pitää kannustaa käymään kouluja. Minusta se oli väärä linjaus tässä vaiheessa, että opintotukea on leikattu. Nyt olisi ollut hallituksella mahdollisuus pikkasen paikata sitä tässä paremmassa taloustilanteessa.

17.51 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tätä keskusteluahan niin opiskelijoiden opintososiaalisista etuuksista kuin sitten varmaan laajemminkin koulutuksen rahoitukselta on vähän vaivannut kysymys siitä, että ensin kauhalla otetaan ja sitten lusikalla palauteaan. Tämähän on se kysymys, mistä myös varmasti täällä aika pitkälti kritiikki kumpuaa.

Edustaja Kulmuni viittasi juuri tähän tulojakaumaan sitten opiskelijoiden kesken, jotka tästä nyt hyötyvät. Tämä olikin se kysymys, mitä lähdin kyselemään, kun nyt uusimmat tutkimukset näyttävät, että vaikka on haluttu nimenomaisesti tukea kaikista heikoimmassa asemassa olevia opiskelijoita, niin juuri siinä tuloluokassa kaikista eniten ihmiset menettävät johtuen näistä hallituksen päätöksistä. Tämä oli se kysymys, mitä yritin kysellä, minkä takia näin on tehty. Ehkä joskus myöhemmin vielä palaamme tähän aiheeseen.

Sitten toinen kysymys: Sinänsä ihan paikallaan oleva puheenvuoro, jonka edustajakollega Elo tässä käytti, mutta haluaisin kuitenkin ajatella niin, että kai me ajattelemme tulevaisuudesta siten, että me jätämme tämän maan hieman paremmassa kunnossa jälkipolville kuin se oli siinä tilanteessa, kun me olemme itse sen saaneet. Tämähän on tämän politiikan idea, että kehitys kehittyy. Toivoisin, että ainakaan tulevaisuudessa, jos joskus tässä salissa vielä keskusteluja käymme, emme lähde siitä, että emme jotain asiaa voi parantaa, koska ei sitä aikaisemminkaan ollut. [Sari Sarkomaa: Siitä ei ole lähtenyt kukaan!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.